

กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์
ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสู่ความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์
ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

STRATEGIES TO PROMOTE MEDICAL TOURISM PROJECT OF ORGANIC
AGRICULTURE COMMUNITY GROUP STANDARDIZED ON ORGANIC THAILAND OF
ENHANCE OF ABILITY FOR COMMERCIAL COMPETITION, SAKAE PHRONG, VILLAGE,
MUEANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE.

กนกเกล้า แก้วเกล้า¹ รวีพรรณ อุตรินทร์² กานต์มณี การินทร์³
นรินทร์ เจตธำรง⁴ และชนัดดา รัตนา⁵
Kanokklao Klawkla¹ Raweephan Utarin² Kanmanee Karin³ Narin Jetthamrong⁴
and Chanadda Rattana⁵

^{1,4} สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

^{2,3} สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁵ สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

^{1,4} Bachelor of Arts Program in Tourism and Hotel

^{2,3} Bachelor of Business Administration Program in Finance and Banking

⁵ Bachelor of Science Program in Geoinformation Technology and Geography

E-mail ¹kanokklao.kk@gmail.com ²insignmind1208@gmail.com ³Raweephan@gmail.com

⁴Narin@gmail.com ⁵Chanadda@gmail.com

Received September 23,2022

Revised December 21,2022

Accepted April 01,2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสู่ความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand ผ่านรูปแบบการถ่ายทอดแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า การวัดศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ ด้านจริยธรรม รองลงมา คือ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา ตามลำดับ และเมื่อทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและด้านโฆษณา ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัย ด้านการคมนาคม และ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะ รวมถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ได้ลงพื้นที่เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์การท่องเที่ยวแล้วนั้น พบว่าได้ กรอบแนวคิดสวายสอโมเดล 7 ด้าน เพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสู่ความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ต่อไป

คำสำคัญ

กลยุทธ์การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ศักยภาพผู้ประกอบการ เกษตรอินทรีย์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the potential of health tourism entrepreneurs of organic farming community groups that received the Organic Thailand standard in order to enhance their commercial competitiveness. 2) to study the scoring of samples The introduction of organic agriculture that has received the Organic Thailand standard through a model that everyone receives.

The results showed that measuring the potential of community tour operators, the overall potential is at a high level. When classified by aspect, it was found that the aspect with the highest average potential was ethical aspect, followed by skills, attitudes and general knowledge about tourism, personality and knowledge of language, respectively. When studying the satisfaction of tourists towards tourist attractions in Sakae Prong Subdistrict, Mueang District, Buriram Province, overall, it's at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average satisfaction was the attraction resource aspect the advertising aspect and public relations information, Next is safety. transportation and facilities, respectively. From this research study, the researcher has brought recommendations, including facts that have been in the area to analyze tourism strategies. We found that the Sa Wai Sor Model 7 conceptual framework was used as a model for the development of health tourism promotion for organic farming communities that have received the Organic Thailand standard to enhance their commercial competitiveness.

Keywords

Tourism Strategy, Health Tourism, Entrepreneurial Potential, Organic Farming

ความสำคัญของปัญหา

บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 26 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีระยะทางจาก

อำเภอเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณ 21 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 78 ตารางกิโลเมตรหรือ ประมาณ 44,094 ไร่ มีประชากร 13,224 คน 3,245 ครัวเรือน ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดีตลอดจนผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ ภายในชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่น่าสนใจคือ “ข้าวนกกกระเรียน” ในส่วนของวัฒนธรรมนั้น มีวิถีชีวิตแบบคนอีสาน วิชาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ เป็นชุมชนท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ของหมู่บ้านชุมชนในการจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวรวมทั้ง เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งทำให้รายได้กระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุข และสนองตอบนโยบายของรัฐบาล บ้านสวายสอมีกิจกรรมการชมแหล่งที่อยู่อาศัยของ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย หรือ ชาวบ้านเรียกว่า นกเขียน เป็นนกที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ เป็นนกรักเดียวใจเดียวใครพบเจอ จะมีโชคดี โดยองค์กรสวนสัตว์ทำโครงการมาปล่อยนกกกระเรียนพันธุ์ไทย และในปี 2559 นกกกระเรียนพันธุ์ไทย ได้ออกลูกเป็นรังแรกของประเทศ ที่ออกไข่ได้เองตามธรรมชาติ และหมู่บ้านได้มีการทำนาเป็นระบบเกษตรอินทรีย์และช่วยดูแลนกกกระเรียนพันธุ์ไทย บ้านสวายสอเป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวพื้นบ้าน ทอเสื่อกก จักสาน การทำขนมไทย แพลงนาสาธิต โคมปลูกผักอินทรีย์ และกลุ่มวิชาหกิจข้าวอินทรีย์ อีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์ในชุมชน อาทิ ข้าวอินทรีย์ ผ้าทอมือพื้นบ้าน กระปุกออมสินจากไม้ไผ่ เสื่อปูนั่งกันยุง เครื่องจักสาน พร้อมมีพิธิบายศรีสู่ขวัญ ชมการแสดงพื้นบ้าน ชิมอาหารพื้นถิ่น จัดแสดง และจำหน่ายสินค้าของชุมชน ให้กับผู้มาร่วมงานและประชาชนทั่วไป ได้เลือกซื้อเป็นของฝากที่ระลึกด้วย ซึ่งจากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในตำบลนั้นมีจำนวน 3,245 ครัวเรือน ที่มีการจัดกิจกรรมและดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องไม่ถึงร้อยละ ๑๐ ของครัวเรือนทั้งหมดภายในตำบล ซึ่งเป็นจำนวนไม่มาก ซึ่งอาจเกิดจากความไม่เข้าใจกระบวนการจัดการด้านต่างๆ จึงทำให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินกิจกรรม แต่หากจะมองในเชิงรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ ของชาวบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์นั้น ยังไม่เห็นเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบันทึกรายรับจ่ายที่ชัดเจนแต่อย่างใด ซึ่งในส่วนนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความเข้าใจและให้ชาวบ้านได้ดำเนินการอย่างถูกต้องเป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้การพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้หรือประโยชน์ต่อไปในอนาคต

ในปี พ.ศ. 2561 บ้านสวายสอได้รับการคัดเลือกเป็นหนึ่งในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัด (องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกโพรง, 2562) ซึ่งเป็นโครงการขับเคลื่อนภารกิจการพัฒนาประเทศภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืนที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ OTOP เข้ากับการท่องเที่ยวเมืองหลัก เมืองรองในระดับชุมชน โดยมุ่งเน้นการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ฐานเลี้ยงวัว ทำอาหารพื้นบ้าน และผ้าทอมือ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นฐานการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

จากความสำคัญดังกล่าว เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนนั้น บ้านสวายสอได้มีการขับเคลื่อนและดำเนินกิจการกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาระยะหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความต้องการภายในของชุมชนคือความต้องการเป็นเจ้าของที่ดี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งปัจจัยภายนอกคือกลุ่มผู้มาเยือนประเภทศึกษาดูงาน ด้วยชุมชนนั้นต้องการยกระดับมาตรฐานการบริการ มีจุดอ่อนที่

ควรต้องปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อสร้างจุดแข็งของชุมชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการพัฒนาด้านการตลาด เนื่องจากชุมชนไม่สามารถพัฒนาการตลาดได้ด้วยตนเอง จึงขาดโอกาสในการขยายธุรกิจ นับเป็นเรื่องที่สำคัญในคั่นหากกลยุทธ์ ด้านการตลาดใหม่ๆ ในการเพิ่มรายได้และสร้างองค์ความรู้ด้านการตลาดให้กับชุมชนข้อมูลความต้องการน้อยเกินไป สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงได้เข้ามาทำวิจัยเพื่อให้การท่องเที่ยวที่ตำบลสวายสอก้าวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม แก้ปัญหาความแตกต่างของการให้บริการของแต่ละครัวเรือน และชุมชนเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาศักยภาพผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสู่ความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand ผ่านรูปแบบการถ่ายทอดแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่

(1) การวิจัย (Research :R1) เพื่อศึกษาศักยภาพการณ และประเมินศักยภาพ และความพร้อมในการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตำบลสะแกโพรง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15-60 ปี ที่ไปเที่ยวตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งเป็นประชากรไม่สามารถตรวจสอบจำนวนได้ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตามวัน เวลาที่เก็บข้อมูล เพื่อเก็บข้อมูล โดยเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวจำนวน 80 ตัวอย่าง

2) กลุ่มผู้ประกอบการจำนวน 30 ตัวอย่าง ที่ดำเนินกิจการภายในบ้านสวายสอ

(2) การพัฒนา (Development :D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D and D) การวิเคราะห์และสร้างรูปแบบ พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และ ตรวจสอบรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม สอบถามแกนนำชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาใช้ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก แนวทางการสนทนากลุ่ม การรวบรวมข้อมูลเชิง คุณภาพใช้การบันทึกเสียงด้วยเทป MP3 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การรับรองรูปแบบ โดยใช้ แบบสอบถามโดยการจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 5 คน การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์

(3) การวิจัย (Research :R2) การนำไป เครื่องมือที่ได้ไปใช้ (Implementation : I) การศึกษาดูงาน การจัดเวที รวบรวมผลการอบรม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และทดสอบสถิติแบบไม่อิสระ จากกัน (t-test แบบ dependent) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4) การพัฒนา (Development :D2) เป็นการประเมินผลและถอดบทเรียนที่ได้ใช้ การสนทนากลุ่ม สรุปผลและเขียนรายงาน

ผลการวิจัย

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ การแข่งขันในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของหมู่บ้านสวายสอ กลยุทธ์ระดับองค์กรที่ควร เลือกใช้ ก็คือกลยุทธ์มุ่งเน้นการเจริญเติบโตแบบเข้มข้น เพื่อเป็นการสร้างการเจริญเติบโตทาง การตลาด โดยสามารถทำได้ 3 ขั้นตอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนกลยุทธ์มุ่งเน้นการเจริญเติบโตแบบเข้มข้นและแนวทางพัฒนา

ขั้นตอนกลยุทธ์มุ่งเน้นการเจริญเติบโต	แนวทาง
1. การเจาะตลาด เพื่อเพิ่มยอดขาย และขยาย ส่วนแบ่งตลาดจากผลิตภัณฑ์และตลาดใน ปัจจุบัน	การประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว และ ส่งเสริมการขายและการให้บริการตาม ตลาดนัด ที่มีการจัดบูธเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สร้างแพ็คเกจที่หลากหลาย และอีกหลาย ช่องทางการประชาสัมพันธ์
2. การพัฒนาตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายและขยาย การเติบโตของลูกค้า/นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่	นอกจากจะเจาะกลุ่มผู้ที่สนใจการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ ที่เน้นการศึกษารวมชาติแล้วนั้น ยังต้องกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ตาม ศักยภาพของชุมชนอีกด้วย
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	ต้องมีการพัฒนาทั้งด้านผลิตภัณฑ์ และด้าน การให้บริการ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีทั้ง ชิงท่องเที่ยว และมีผลผลิตที่มีค่าสามารถ ต่อยอดได้

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวสถานที่ ท่องเที่ยวตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตำบล สะแกโพรง มีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อโดยเรียงจากมาก ไปน้อย ได้แก่ ท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ ท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติ และท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้ทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

ท่องเที่ยวเพื่อพาครอบครัวมาพักผ่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

ปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวตำบลสะแกโพรง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเป็นมิตรไมตรีของคนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 รองลงมา คือ ความเงียบสงบและเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ปรากฏการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ความเหมาะสมคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

ภาพที่ 1 การลงพื้นที่ศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ด้านการคมนาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน การประเมินในการวัดศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยศักยภาพมากที่สุด คือ ด้านจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 รองลงมา คือ ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ด้านทัศนคติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08

ความพร้อมของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสู่ความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่อยู่ในระดับมากและมากที่สุดสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนแก่นักท่องเที่ยวและมีความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา คือ มีความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ ด้านทักษะ พบว่า มีความสามารถในการขายสินค้าและบริการของชุมชน รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย ด้านทัศนคติ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.73 คือ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.53 คือ มีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านจริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.60 คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจ จริงใจ ต่อนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีความพร้อมด้านอื่นๆ อีกไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่ายังคงควรทำการปรับปรุง พัฒนาเรื่องห้องสุขาให้มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นและเหมาะกับผู้สูงอายุ และยังคงควรปรับระยะเวลาในกิจกรรม แต่ละฐานให้เหมาะกับกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ทั้งยังคงพัฒนาในด้าน ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ หรือออฟไลน์ การมีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นรวมถึงให้มีบริการที่พักค้างคืนเพื่อให้ผู้เดินทางจากต่างจังหวัดมีเวลาในการทำกิจกรรมและเรียนรู้ได้เต็มที่

จากการศึกษาจึงทำให้สามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นโมเดลเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเข้ามาท่องเที่ยวและกลับมาท่องเที่ยวซ้ำต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 2 ที่แสดงถึงกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างความเข้าใจ 2) สร้างการมีส่วนร่วม 3) สร้างความพอใจ 4) สร้างเกณฑ์การวัด 5) สร้างสมดุล 6) สร้างการรับรู้ และ 7) สรรค์สร้างกิจกรรม

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

อภิปรายผล

การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์พบว่าสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลักและจัดทำกลุ่มท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชนเพื่อเป็นอาชีพรอง โดยมีการจัดกลุ่มงานโดยกำหนด หน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานตามความชำนาญ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และผู้นำมีความสามารถในด้านการชี้แนะได้ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชุมชนประสบความสำเร็จในระยะเวลาเพียง 3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ พัดชา เศรษฐภา และวรรณวิสา ศรีตาชัย (2561), วิจารณ์ วงษ์พังและคณะ (2562), ทักษิณ รักจริงและคณะ (2564) ที่กล่าวว่าการจัดการองค์กรที่ดีและมีประสิทธิภาพ ควรสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีการกำหนดหน้าที่ให้กับสมาชิกทุกคนอย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของกลุ่ม นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่จะสามารถพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการมีผู้นำที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของชุมชน และความรู้สึกร่วมกันของทุกคนในชุมชน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่าชุมชนยังไม่มีแผนและควบคุมเพราะว่าที่ผ่านมากลุ่มยังไม่มีปัญหาในด้านการตลาด เนื่องจากภาครัฐยังมีงบประมาณในการสนับสนุนการศึกษาของหน่วยงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จและความอยู่รอดของธุรกิจท่องเที่ยวชุมชน ดังนั้นกลุ่มที่ยังพึ่งพาการท่องเที่ยวของชุมชนอาจมีปัญหาในด้านการตลาดหากกลุ่มนักท่องเที่ยวนี้หายไป ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถเสนอแนะได้ว่ากลุ่มควรให้ความสำคัญกับการวางแผนมากขึ้นควรมีแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มครอบครัวหรือกลุ่มคนในเมืองให้มากขึ้น ควรสร้างทีมงานรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มเป็นผู้สูงอายุทำให้ศักยภาพในการจัดการบางเรื่องเป็นไปได้ช้า เช่น

ด้านเทคโนโลยี ที่ปัจจุบันเป็นปัจจัยสำคัญในการเติบโตของกลุ่มในการโฆษณาหรือเป็นช่องทาง การตลาดของกลุ่ม หากมีคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีก็จะสามารถช่วยประชาสัมพันธ์ ธุรกิจของชุมชน และเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายออนไลน์ได้มากขึ้น เพื่อขยายกลุ่มลูกค้า เป้าหมายได้กว้างมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถลดเวลาในการติดต่อประสานงานได้ และควรมีการจัดทำ บัญชีที่เป็นระบบ โดยกลุ่มควรให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเนื่องจากการจัดทำ บัญชีที่เป็นระบบสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสุขภาพทางการเงินของธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนได้

การส่งเสริมการตลาดกับการท่องเที่ยวชุมชน ประกอบด้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการ ท่องเที่ยว ที่นำความโดดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน อัตราค่าบริการ ที่เหมาะสม การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายให้ ตรงกับกลุ่มลูกค้า เป้าหมาย รวมถึงการกระตุ้นการท่องเที่ยวในเทศกาลต่าง ๆ ด้วยการนำเสนอ โปรโมชันต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤดี (2563), สุพัตรา (2564) รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่ ให้บริการการท่องเที่ยว ในพื้นที่ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในประวัติศาสตร์ของชุมชน สมาชิกใน ชุมชนมีอัตยาศัยที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี มีจิตใจใฝ่บริการ พร้อมจัดเตรียมภูมิทัศน์ และลักษณะทางกายภาพ ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย และรู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1. จากกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบล สะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 7 ด้านนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ได้
2. การกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยวในระยะยาว 3 - 5 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องทั้งในการปฏิบัติการดำเนินงาน และชุมชนเกิดความมั่นใจในการดำเนินโครงการ และควรเพิ่มตัวชี้วัดเชิงคุณภาพเข้าไปในการดำเนินงานโครงการ
3. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีกิจกรรมการสื่อสาร ของโครงการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดทราบโดยตรงกันและทั่วถึง
4. นำแนวความคิดประเมินศักยภาพชุมชนที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการ ประเมินความพร้อมการเป็นชุมชนท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างโอกาสทางการตลาด
2. ภาคเอกชนควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของ กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของบริษัทในชุมชน ท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- ตรีฤกษ์ เพชรมนต์, ปาริฉัตร ศรีหะริญ และประภาศรี เพชรมนต์. (2564). กลยุทธ์ด้านการตลาดของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย: กรณีศึกษา ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองพินำ จังหวัด นครศรีธรรมราช . *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 4(3), 85-100.
- ทักษิณ รักจริง, เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, จินดา ขลิบทอง และพิเชตวุฒิ นิลละออ. (2564). โมเดลการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสาร สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6(5), 408-424.
- พัตชา เศรษฐฐากา และวรรณวิสา ศรีตาชัย. (2561). ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ ข้าวเหนียวในจังหวัดสกลนคร. *วารสารแก่นเกษตร*. 46(ฉบับพิเศษ 1), 786-794.
- ณัฐ ชุณหะจจร. (2560). ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 11(ฉบับพิเศษ), 321-332.
- ฤดี เสริมชยุต. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน. *วารสารสังคมวิจัย และพัฒนา*. 2(4), 51-61.
- วิภารัตน์ วงษ์พั้ง, เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และสินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม. (2562). การพึ่งพาตนเอง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าว หอมมะลิในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารแก่นเกษตร*. 47(ฉบับพิเศษ 1), 1079-1088.
- สุพัตรา คำแหง สุธิกาญจน์ แก้วคงบุญ และสุภาพร ไชยรัตน์. (2564). กลยุทธ์การตลาดเชิงสร้างสรรค์ และการโฆษณาเชิงเนื้อหาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสาร วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*. 2(2), 55-70
- องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกโพรง. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์. ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.*

ประวัติแนบท้ายบทความ

	<p>Name and Surname: kanokklo klaekla</p> <p>Highest Education: Doctor of Philosophy (Tourism and Hotel Management)</p> <p>University or Agency: Buriram Rajabhat University</p> <p>Field of Expertise: Tourism Management</p> <p>Address: 439 Jira Road Naimuang Sub-district, Mueang District Buriram Province, 31000, Thailand.</p>
---	---

	<p>Name and Surname: Miss kanmanee karin Highest Education: Master's degree: Business administration (Finance and banking) University or Agency: Buriram Rajabhat University Field of Expertise: Tourism Management Address: 439 Jira Road Naimuang Sub-district, Mueang District Buriram Province, 31000, Thailand.</p>
	<p>Name and Surname: Miss Rawiphan Utarin Highest Education: Master's degree : Bachelor of Business Administration Program University or Agency: Buriram Rajabhat University Field of Expertise: Finance Address: 439 Jira Road Naimuang Sub-district, Mueang District Buriram Province, 31000, Thailand.</p>
	<p>Name and Surname: Mr. Narin Jeidthumrong Highest Education: Master of Science in Ecotourism University or Agency: Buriram Rajabhat University Field of Expertise: Tourism Management Address: 439 Jira Road Naimuang Sub-district, Mueang District Buriram Province, 31000, Thailand.</p>
	<p>Name and Surname: Miss Chanatda Ratana Highest Education: Master of Science University or Agency: Buriram Rajabhat University Field of Expertise: Science Management Address: 439 Jira Road Naimuang Sub-district, Mueang District Buriram Province, 31000, Thailand.</p>